

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

B. Annæ Christi Servatoris Nostri Aviae Maternæ

Cuperus, Laurentius

Antverpiae, 1591

De hoc nomine Maria, eiusq[ue] Natiuitate & Præsentatione in Templo.
Capvt VIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45194

1. Reg. 1.

relegito, ubi Angelus annunciat parētibus huius perpetuæ Virginis natiuitatē, nepe q̄ virū nūnquā cognosceret, Quid mirum si hoc accepto nūcio Ioachim & Anna hāc suā prole Deo vouerint? quādo & Anna Samuelis mater precata sit hāc sequentia verba: Dñe exercituū, si respiciēs videris afflictionem famulæ tuę, dederisq̄ ancillæ tuæ sexum virilem, dabo eum Domino omnibus diebus vitæ eius. Sanē vt Anna Samuelis vouit, & post votum est exaudita, Domino votum approbante, à veritatis via non aberrauerit qui Mariæ parentes hoc idem fecisse credant. Quam quoque sententiam sequitur Diuus Hieronymus, vel quisquis autor est libelli, De Natiuitate sanctæ Mariæ, cuius verba sequenti capite recitabo. Nunc reliqua prosequamur.

De hoc nomine Maria, eiusq̄ Natiuitate & Presentatione in Templo.

CAPVT VIII.

Libri huius cap. 5.

Diximus supra de beatæ Annæ parentibus eiusq̄ coniugio; nunc quancō tandem hanc Deus fecit keta prole parentem, & filiæ eius quod sit inditum nomen; quomodoque hæc primogenita tres annos nata in templo sit Domino oblata, dicam. Anno igitur ætatis mundi ter millesimo nongentesimo sexagesimo secundo (secundum Massæi supputationē) ab vrbe Roma condita septingentesimo trigesimo

simo septimo; Octauiani Augusti Imp. à Tri-
 umuiratu vicesimo sexto, Olympiadis centesi-
 mæ nonagesimæ anno quarto; sub Consulatu
 L. Furni; Nepotis & Caij Iunij Silani, ante
 Christum natum anno decimoquinto, mensis
 Septēbris die octauo, beata Anna filiã suã pepe-
 rit primogenitam. Nam Christus Dominus de
 cimo quinto post anno, vicesimaquinta Decem-
 bris sub Consulatu Lentuli & Messalini ex hac
 filia de Spiritus sancto natus est. Natę igitur ines-
 fabili spe & gaudio, filiæ suæ parentes M A -
 R I A E nomen indiderunt illustre & peruetu-
 stum. Siquidem Amram & Iochabed parentes
 Mosis & Aaronis, filiæ quondam suæ etiam Ma-
 rię nomen imposuerunt, quod ex Hebræo fer-
 mone si deriuēs, notat Stella seu Illuminatrix
 maris: si verò ex communi Syrorum lingua de-
 ducas, Dominam Latine significat. Idcirco &
 Ioannes Damascenus in libris de orthodoxa fi-
 de: Parit, inquit, Anna, id est, gratia, Mariam,
 id est, dominam: hoc enim Mariæ nomen signi-
 ficat. Hæc ille. Et quidem hætenus apud Gallos
 antiquissimus obtinuit vsus vt hanc diuam vir-
 ginem sua lingua *Nostre dame*, hoc est nostrã
 dominam nuncupent: quam consimiliter Ger-
 mani tam superiores quam inferiores *Vnser lie-
 be frauu*, id est, nostram dilectam dominam no-
 minant. Hanc suam filiolum Ioachim (qui Do-
 mini præparatio, vel, vt clarius dicam, a Do-
 mino præparatus est ad hoc officium, vt eandẽ

Gregori-
 us Nyffe-
 nus de na-
 ti. Domi-
 ni.

Exod. 6.

Li. 4. c. 15.

- Leuiti. 12.* ex Anna. i. gratia Dei gigneret) cum sua coniuge post partum octuagesimo die quo secundum legē purificantur puerperæ, quæ filiã enituntur in Hierusalem in sanctuarium Dñi importat vt offerant eã & consecrarent Dño, sicut scriptum est in lege Dñi: Sãctifica mihi omne primogenitum, eãque precio redimeret, & vt darẽt hostiã
- Exod. 13.* secundum quod dictum est in Lege Dñi, par turturum aut duos pullos columbarum. Quibus secundum legē ritẽ peractis, reuersi sunt cum sua
- Leuit. 12.* prole parentes in Nazareth in domum suã. Exinde per annos singulos Ioachim oblaturus quẽ debuit ascẽdit in Hierusalẽ, puta pro filia sua siclos tres à primo anno ad tertium: verũ si quis Annã domi suæ mãsisse existimet donec trimula fieret Maria, à veritate nõ aberrauerit credo, quoniã hoc quoque Anna mater Samuelis quondã factitarat, quando vir eius Elcana & omnis domus eius ascẽdit vt immolaret Dño hostiam solemne & votum suum nõpe quinq; siclos, Anna
- 1. Reg. 1.* non ascendit, dixit enim viro suo: Nõ vadam donec ablaçetur infans, & ducã eũ vt appareat ante conspectũ Dñi. Hoc enim satis cõtat tam de masculis quã de fœminis Deo dicatis, votoque promissis, lege diuina statutã esse redẽptionem
- Leuit. 27.* quot per annos singulos quisq; siclos persolueret sacerdotibus, eãq; redẽptionẽ fuisse liberã, & ex arbitrio vouẽtis, si vellet potius in tẽplo seruire Deo quã annuã pecuniã soluere. Placuit ergo parẽtibus virgunculẽ nostrã vt vsque ad annum
- ætatis

ætatis eius tertiū filiōlā domi suæ in Nazareth
 decēter educarent, & quātum infantilis ætas illa
 ferret ad diuinas laudes instituerēt, vt cum lacte
 matris pietatē imbiberet. Nunc igitur quādo sit
 ab Ioachim & Anna in tēplo Dñi præsentata Ma-
 ria, audiamus Euodiū Episcopū Antiochenū a-
 postolorū successorē, cuius epistolæ (quā Lumē
 vocabat) fragmentū Nicephorus recitat in histo-
 ria sua, vbi Euodij verba sunt hæc: Trimula cū
 esset, in templū præsentata, ibi in Sāctis Sancto-
 rum traduxit annos vndecim; deinde verò sacer-
 dorū manibus, Ioseph ad custodiā tradita est, a-
 pud quē cū mēses peregisset quatuor, ab angelo
 lætū illud accepit nunciū. Peperit autem huius
 mundi lucē annū agens quindecimū, vigesima-
 quinta die mensis Decēbris. Hæc Euodius, qui
 epistolæ suæ titulum inscripsit Lumen, quod de
 Christo qui est lux mundi tractabat. Hæc de præ-
 sentatione Mariæ attestantur & alij tam Græci
 quàm Latini veteres theologi, quorum testimo-
 nia priusquam produxero, ostendi debere cla-
 rius existimo quæ pars illa templi Salomonis ad
 habitatiōē fœminis decreta fuerit, ne existime-
 mus in Sāctissimis illis sanctorū locorū partibus
 habitasse virgines aut viduas. Putarunt quidem
 nonnulli, vt apparet ex verbis Origenis, & Cy-
 rilli Alexādrini aduersus Anthropomorphitas,
 in eam opinionem ducti, locum illum in inte-
 riori templo, muro discretum, quo fœminæ tā
 indigenæ quàm peregrinæ, orationis causa cōue-

*Libr. 2.**Cap. 3.**Ioan. 8.**In Matt.**tractatu**26. Cōtra**Anthro-**pomorph.**Cap. 27.*

*De bello
Iudaico.
li. 6. ca. 6.*

Marci. 11.

*Contra A.
pio lib. 2.*

niebant, fuisse etiam earum habitationem, sed falluntur, nam Origenes & Cyrillus non de loco habitationis mulierum, sed de loco orationis earundem intelligendi sunt. Nā ex his quæ scribit Iosephus, liquido constat locum illum precum officio fuisse tantummodo ascriptum, dū hæc ait de interiori templo, à quo alienigenæ excludebantur: Necessario proprius locus religionis causa mulieribus destinatus muro discernebatur, altera quoque porta opus fuisse videbatur. Contra primam portam, secreta erat ex alijs regionibus vna porta meridiana, & vna septentrionalis, quibus ad mulieres introibatur: per alias enim ad mulieres transire non licebat, sed nec suam portam interiecto muro transgredi licebat, patebat enim locus ille pariter indigenis & hospitibus sceminis, religionis causa venientibus. Hæc Iosephus. Quomodo igitur dixerimus illic sceminas habitasse, & quæ sunt necessaria ad victum sibi parasse, quum illuc nec vas inferre, nec comedere fas fuisse, idem Iosephus scribens contra Apionem testetur. Perseueravit etiam in Ecclesia Christi aliquanto tempore laudabilis hic vsus, vt seorsim à viris sceminæ in templo orarent, nec non seorsim ab alijs virgines consisterent. Sed hæc de re iterū paulò infra. Nunc ad institutum vt reuertatur oratio, de habitatione sceminarum in templo Salomonis, qui structuram eius ex antiquis descriptionibus diligenter considerat, diuersoria ad hoc

hoc opus valde accommodata in eo fuisse animaduertet. Nam (quod exactè scribit Iosephus) Salomon in circuitu templi in inferiori atrio nouo, quod erat foeminarum, construxit triginta cellas, quæ inter se constipatæ, externè parietes templi fulciebant, etantque inter se peruiæ & patebant singulæ in longum viginti quinque cubitos ac totidem in latum, & viginti cubitis attollebantur. Super has alia series cellarum erat exstructa, super quas rursus aliæ; omnes inter se numero & amplitudine pares; ita vt coniunctæ inferius æquarent altitudinem; nam superius non erat circum ædificatum; sed fuerunt omnes cedro contectæ, erant omnes simul numero nonaginta. Hæc verò & si de templo à Salomone constructo scribat Iosephus: tamè quod sub Zerobabel fuit restitutum, & si prioris templi non æquaret altitudinem, nihilominus ad instar illius esse constructum docent diuinæ literæ. Ac illud demum quod fuit ab Herode rege excitatum, æqualis priori illi altitudinis & amplitudinis fuisse, eiudem Iosephi testimonio comprobatur. In his, inquit Caesar Baronius, quas diximus nonaginta amplissimis cellis, non solum foeminas voti causa Deo oblatas, sed alias insuper diuersi ordinis virgines & viduas habitasse nullus rationis particeps dubitare potest, sed ne quis refragetur, hanc nostram narrationem exemplo & autoritate diuinarum scripturarum ostendamus, in hac templi parte foeminas habitasse.

1. Esdra 3.

Antiq. li.

15. ca. 14.

De bello

Iudaico.

li. 6. ca. 6.

4. Reg. II.

Exod. 38.

Luc. 1.

Li. 2. ca. 3.

Libr. 1. de
Virginib.

tasse. Atque primum ecce nobis occurrit Iosaba filia regis Ioram, quæ clam subtraxit è gladio Athaliæ in necem filiorum Ochoziæ debachātis Ioas filium prædicti regis, quem vnà cum nutrice in templum adductum, ibidem per sex annorum spacium enutriuit, quo vsque palā factum perduxit ad regnum. Atque multò ante hæc tēpora Moses labrum æneum cum basi sua, fecit è speculis mulierum quæ excubabant in ostio Tabernaculi. Qui illum locum sunt interpretati Rabbinus Abenazara, Diuus Hieronymus in tertium caput Esaïæ; & Tostadus, fuisse dicunt mulieres, quæ seculi pompæ atque delitijs renunciātes, sese vnà cum suis rebus, præsertim quæ essent peccatorum illecebræ ministerijs Domini mancipantes, assiduis intentæ precibus excubarent ad ostium Tabernaculi. Quod quidem pietatis officium, extructo postmodum templo, non cessasse, sed (vt cetera) magnificè auctum par est credere. Ex harum numero fuisse Annam prophetissam filiam Phaniel creditur, de qua S. Lucas euangelista scribit, quòd annos octoginta quatuor nata, iam vidua ab adolescentia sua, cum vixisset cum marito septem tantum annis vacans precibus die ac nocte non discedebat de Templo. Mentio quoq; habetur de Virginibus reclusis in Templo, sub tempora Machabæorum, quòd procurrebāt ad Oniam summum Sacerdotem; de quibus sanctus Ambrosius cum de Virginibus agit: Etiam, inquit, Templo

Templo Hierosolymorum fuisse legimus virgines deputatas. Hæc ille. Quæ quoque Clemens Rom. Pont. in Constitutionibus Apostolicis, & Gregorius Nazianzenus pluribus verbis confirmât. Ad eundem planè modum Virgo Maria in Tēplo reclusa fuit. Nūc quæ paulò ante promissimus testimonia veterū Ecclesie sanctæ Patrū de hac Beatissimæ virgunculæ in Tēplo Hierosolymitano Præsentatione producā. Euodio igitur superius citato Epiphaniū quidē nō adiūgimus quòd hic de Præsentatione Mariæ in Templo (quod equidem sciam) non tractat, sed in eius locum Gregorium Nyssenum substituimus qui licet Epiphaniō ætate iunior eodem tamen Epiphaniij sæculo claruit, qui rem gestā describēs: Quom verò creuisset, inquit, puella, vt non amplius opus haberet sugere mamillam, eam Deo (Anna) tradidit, & promissum impleuit, & ad Templum adduxit. Sacerdotes autem interim ad similitudinem Samuelis, inter Sanctos educabant puellam. Hæc Nyssenus. Huic subiungo Ioannem Damascenum cuius verba otiosum sit hoc loco repetere, cum Euodio & Nysseno planè succinat. Et huic substituo Andræā Crentensem, qui de Mariæ parentibus, deque ortu, & oblatione seu præsentatione eiusdem in Templo Hierosolymitano prorsus eadem repetit nō aliter quā si suprā citatos autores omnes legerit. Sæctus quoq; Gæorgius Nicomedie archiepiscopus elegantissimā orationē in festo Præsentationis Marice

*Li. 2. c. 61.
In somnio
de Anastasia.*

*In oratione
1. de humana
Christi
Natiuita
apud Suerium
Tomo septimo.*

*Lib. 4. orthodoxæ
fidei c. 15.
Sermo. de
dormitione
Deiparæ.*

*Extat
hæc oratio
in Suerij
Tomo 6. de
Præsentatione
Marice.*

Mariæ habuit, in qua narrat hæc quæ sequuntur verba: Atque iam qui virginem pepererāt ad templi eam fores adducebant, angelis eam circumcirca stantibus. Et idem infra in eadem oratione: Tunc, inquit, qui munus sacerdotale obibat Zacharias, dono prophetico inspiratus, Virginis aduentu est letatus, cōsiderabat enim animi eius immensam pulchritudinem, mores incomparabiles, & vitam compositam. Quamobrem indies procedente ætate crescebant in eadonna Spiritus, versabatur cum angelis, nec erat expers diuinarum apparitionum. Vidit enim Zacharias quendam cum ea sermocinantē inusitata specie; & ei præbentem alimentum. In libris Regum Angelus per coruum seu corui speciem, pavit panem & carnem Eliam. Et similiter per intermedium Abacuck pavit Danielem in lacu leonum; sed hinc nullo intermedio accedit angelus ad virginem. Hæc Gregorius Nicomedis Archiepiscopus. Sanctus quoque Germanus Archiepiscopus Constantinopolitanus simile encomium sanctissimæ Dei parentis conscripsit, quomodo à suis parentibus fuerit in templum adducta tres annos nata: Intueamur, ait, Dei parentem, quemadmodum a parentibus hodie virgo sacratissima in templum Dei, per eius sacerdotes adducitur, quemadmodum templum Dñi animatum templo inanimato dedicatur, quemadmodum Propheta Zacharias eam sua manu accipit, & adducit in adyta. Et post pauca: Deinde matrem

3. Reg. 17.

Dani. 14.

Extat apud Suriū
Tom. 6.

trem allocutus: Vnde nam, ait, orta es o mulier? Ego, inquit illa, sum Anna ex genere sacerdotali & tribu Aaronica, radice, prophetica & regia, Davidis autē & Salomonis, & eorum qui deinceps fuere sum ramus. Sum autem cognata vxoris tuę Elisabeth. Deinde viro coniuncta secundum legem Domini, inuenta sum sterilis & infertilis multis annis. Nullum autem inueniens medicamentum quod mederetur meę calamitati ad Deum confugi. Et cetera. Et paulo infra ibidem: Cum hæc verba audisset Zacharias allocutus Annam, Benedicta, inquit, est radix tua, o foemina imprimis veneranda. Et cetera. Post pauca: Cum sic dixisset puellam vbi oportebat deposuit. Puella valde læta & exultans ibat in templum Dei tanquam in thalamum, cum etatis ageret annum tertium. Hęc & plura sanctus Germanus. Est & inter Opera Diui Hieronymi incerti auctoris scriptum de Natiuitate Marię, è quo & ante quędam decerpimus, & sicut & nunc hic locus postulat, quędam delibabimus quę sequuntur. Cumque inquit auctor ille, trium annorum circulus volueretur, & ab lactationis tempus completum esset, ad templum Domini, virginem cum oblationibus adduxerunt. Erant autem iuxta Templum, secundum quindecim graduum psalmos, quindecim ascensionis gradus. Nam quia Templum erat in monte constitutum, altare holocausti quod forinsecus erat, adiri, nisi gradibus nõ valebat. In horum

*De Natiuitate
Marię.
Tom. 4.*

horum itaque vno, beatam Virginem Mariam paruulam parentes constituerunt. Cumq; ipsi vestimenta quæ in itinere habuerant exuerent, & cultioribus ex more vestibus se & mundioribus induerent, Virgo Domini cunctos sigillatim gradus, sine ducentis & leuantis manu ita ascendit, vt perfectæ ætati, in hac dumtaxat causa nihil deesse putares. Iam quippe Dominus, in Virginis suæ infantia, magnum quid operabatur, & quanta futura esset, huius miraculi iudicio præmonstrabat. Igitur sacrificio secundum consuetudinem legis celebrato, & voto suo perfecto Virginem intra septa Templi, cum alijs Virginibus ibidem educandam, dimiserunt: ipsi vero domum regressi sunt. Hæc ille. Et quanquam sint quidam qui hæc vt ignoti, & imperiti auctoris scriptum rejciunt, dum ait, illis temporibus quibus hæc acciderunt fuisse Issachar pontificem (nō tamē summū Pontificem) (quod illi falso impingit Cæsar Baronius Soranus) sed pontificē seu sacerdotem, quē vt modō audiuius, Georgius Nicomediæ, & Germanus Constantinopolis Archiepiscopi Zachariā vocāt tamē vt error cōmissus sit per scriptorē, esse potuit, qui pro Zacharia Issachar posuerit. Sanctus Baronius ipse in ea est sententia vt Zachariam patrem Ioannis Baptistæ ab Herode necatum credat, verba Iosephi citans hæc: Ad sex millia Iharisæorū noluisse iurare Herodi nec Cæsari, cū tota gēs Iudæorū fidē suā eidē regi iureiurādo obli-

*Soranus
in Appa-
ratu hist.
Eccles.*

*Antiqui-
ta. lib. 17.
cap. 3.*

obligasset, ac eadem de causa ab Herode male exceptos esse: etiam Eusebius ait, Scribas quoque & interpretes diuinæ legis ab Herode simili scelere occisos. Et paulo infra idem Baronius: Adhæc etiam spectare videtur, ait, quod scribit S. Petrus Episcopus Alexandrinus & martyr in suis regulis Ecclesiasticis, quas recepit atque probauit sexta synodus occasione huius infanticidij (Innocentium puerorum) Zachariam Sacerdotem Ioannis patrem, quod à nece, quæsitum filium subtraxisset ab eodem Herode inter templum & altare occidi iussum: scribit hæc istis verbis: Cum quibus (Innocentibus) Herodes & alium prius natum infantem, cum interfecuturus quæsiuisset & non inuenisset, patrem eius Zachariam interfecit inter templum & altare, cum effugisset filius cum matre Elisabeth. Hæc Petrus. Non quod edicto Herodis includeretur Ioannes qui nec in Bethlehem, nec in finibus eius, sed in domo paterna in Montanis Iudææ alebatur, sed quod Herodes suspitione nati regis Iudæorum vehementer exagitatus esset: cum enim ad aures eius peruenissent admiranda illa que in Conceptione & Natiuitate Ioannis contigissent, eum Christum esse ratus (sicut & Iudei postea eodem errore lapsi sunt, ipsum speciali mandato necari iussit, ut se ea suspitione liberaret. Magna certe fuerat illa, atque in ore omnium peruulgata. Nam ut ait euangelista: Factus est timor super omnes vicinos eorum, & super omnia Mōtana Iudææ diuulga-

Canon. 3.
Sexta synod. ca. 1.
apud
Theod.
Balsam.

Luce 1.

diuulgabatur omnia verba hæc: & posuerunt omnes qui audierant in corde suo dicentes: Quis putas puer iste erit? Equidem sicut cum tantus sacerdos pater eius Zacharias offerens incensum in templo mutus est redditus, quod visionem vidisset cognouit populus: sic etiam reddita illi loquela ac ministrante in templo, tantæ rei causa neminem latuit. At quod sciebant omnes, Herodem præteruisse ac ignorasse stultitia est dicere, sicut & obtusæ mentis, existimare; Herodem hæc tanta dissimulasse, vel patientia tolerasse. Hæc dixerim, inquit Soranus, quo magis nobis proberur Zachariæ necis causa à Petro Alexandrino allata, licet ex Apocryphis accepta noscatur, quam his verbis recenset Cyrillus Alexandrinus: Hic Zacharias prophético spiritu ad occultorum cognitionem deductus, cum mysterium Virginis de eximio partu probe intelligeret, non arcuit incontaminatam purissimamque matrem ab eo templi loco qui virginibus ex lege designatus erat, docens nimirum Iudeos quod creator totius vniuersi, & omnis creaturæ Rex humanam naturam, ut reliqua etiam omnia, subiectam habet: pro suo arbitratu eam ad quodcunque velit ducens, non autem ipse creaturæ addictus, adeo ut in ipsius potestate sit situm, nouam creaturam creare quæ matrem effectam virginitate non priuet, idcirco non arcuit eam à loco templi virginibus dicato. Erat enim locus hic inter altare & templum intermedius.

Quan-

*Aduersus
antropo-
mophy-
345.*

Quando igitur audierunt, regem totius creatio-
nis ad humanam natiuitatem diuino consilio
procedere, veriti ne in eius regis potestatem ve-
nirent, eum qui hæc de partu testificatus erat,
interficiunt, Sacerdotem sacrificantes. Hæc Cy-
rillus. Narrant eadem Origenes, Gregorius Ny-
senus, Basilius, & alij post eos. Haud dubium in-
quit Soranus, est, de his intellèxisse Hierony-
mum dum ait: Alij Zachariam patrem Ioannis
intelligi volunt, ex quibusdam Apocryphorum
somnia approbantes, quod propterea occisus sit
quia Saluatoris prædicauerit aduentum, hoc
quia de scripturis non habet autoritatem, ea-
dem facilitate contemnitur quâ probatur. Hæc
ille. In eam sententiam magis inclinans vt Za-
charias ille quem Dominus, exprobrans Iudeis,
interfectum dicit inter templum & altare, non
fuerit pater Ioannis, de quo agimus, sed ille po-
tius qui à Ioas rege inter templum & altare oc-
cisus est, quem tamen Ioiadæ fuisse filium eadē
diuina scriptura testatur, quamuis, quod citat
in Euangelio Nazarenorum pro filio Barachia
filium Ioiadæ scriptum esse dicat. Ex quo etiam
Epiphanius eundem Ioannis patrem, Ioiada ge-
nitum esse tradit, qui & Zachariam Prophetam
Barachia natum scribit. Certè si fides præstan-
da est, inquit Soranus, Hippolyto martyri au-
ctori grauissimo, eius testimonio exploratum
habetur Zachariam Ioannis parentem filium
fuisse Barachie Sacerdotis apud Nicæhorum

*Orig. in
Matth.
tractatu
26.*

*Sermo de
Christi
Natali.
Basilius
homilia
de Christi
Natiuit.
Hieron. in
Mat. c. 23
Mat. 23.*

*2. Paral.
24.*

*Epiphan.
de vita et
interitu
propheta
1111.*

Nice. lib. 2. cap. 5. in Ecclesiastica historia. Et de patre Ioannis, ait Soranus Christum Dominum esse locutum, illa etiam ratio persuadet quod dicens: Veniet super vos omnis sanguis iustus qui effusus est super terram, à sanguine Abel iusti, vsque ad sanguinem Zachariæ filij Barachæ, voluerit primum & nouissimum iustum occisum significare, omnesque simul his duobus extremis includere. Nam si de Zacharia filio Ioiadæ, qui à Iosias rege occisus est, intelligere voluisset, quæ subest ratio diuersitatis vt sanguis iustus qui post illum vsque ad Christi tēpora effusus est, non esset (quod minatur) super illos venturus? Nec satisfacit his illa respōsio qua dicitur, quod scriptura tantum explicat peritionem vindictæ in Abel & Zacharia. In Abel enim dicitur: *Gene. 4.* Ecce vox sanguinis fratris tui Abel clamat ad me de terra. Et in Zacharia cum narrat eum dixisse morientem: *2. Par. 24.* Videat Dominus & requirat. Quasi reliqui iusti etsi vltionem non expectierint, diuinæ scripturæ testimoniis vindictam sui sanguinis non sint consecuturi, rectè clamant, Vindica sanguinem nostrum. Et vindictam tribuet Dominus in hostes eorum. *Apoca. 6.* An *Deute. 32.* non & Machabæi fratres, cum ab Antiocho ex-
2. Macca. 7. cruciarentur, futuram in illum Dei vltionem sunt comminati, dicente ex illis primo: Aspiciet Deus veritatem, &c. Et quidem non tantum prædicti auctores, Origenes, Basilius, Gregorius Nicomediæ, & Cyrillus, & Petrus Alexandrinus

andrinus Zachariam Ioannis patrem occisum tradunt inter templum & altare (licet de causa necis non æquè conueniant) sed id ipsum testatur Epiphanius, sic dicens: Hunc Herodes ille tyrannus, iuxta aram domumque Dei occidit, effususque est sanguis eius in vestibulo templi. Sed quod ad effusum sanguinem spectat, ad hæc Hieronymus: Simpliciores fratres inter ruinas templi & altaris, siue in portarum exitibus qui Siloam ducunt, rubra saxa monstrantes, Zachariæ sanguine putant esse polluta. Non condemnamus errorem, qui de odio Iudæorum, & fidei pietate descendit. Hæc ille. Sed certè, inquit Soranus, non erat ea de re recès vulgi rumor, quandoquidem Tertullianus, qui tot sæculis præcessit Hieronymum, in Scorpiaco hæc testata reliquit his verbis: Zacharias intra altare & ædem trucidatur, perennes cruoris sui maculas silicibus adsignans. Hæc ille. Memini me, ait Soranus, aliquando incidisse in antiquum codicem manuscriptum positum in Bibliotheca Vaticana: de Peregrinatione ad loca Sancta, in quo eadem de Zachariæ sanguine lapidibus templi indelebili nota inherente certa fide consignata erant. Hactenus omnia Soranus. Quæ omnia verbatim ex ipso longius recitavi, vt declararem Soranum quoque in hac esse sententia, vt Zachariam existimet illum Sacerdotem qui sub ortum Mariæ, & insuper sub natiuitatem pueri Iesu cum

*De vita
& interitu
prophe-
tarum.
cap. 23.*

*In Math.
cap. 23.
In Scorp.
cap. 8.*

*Ex Appa-
rata eius-
dem.*

*Theophy-
la. in Lu-
cam 2.*

*Lib. de vi-
ta & in-
terit pro-
phe. c. 24.*

*De incō-
par. Virg.
Lt. 1. c. 12*

su cum Simeone iusto, non Sacerdote, sed lai-
co ciue Hierosolymitano propheta iusto timen-
te Deum: & à Sacerdotibus honorato (vt Epi-
phanus asserit) testimonium puero IESV de-
derit. Quare non ergo scriptoris, vel Typogra-
phi vitio & errori tribuamus, si scriptum illud
quod inter Hieronymi opera extat pro Zacha-
ria Issachar continet. Sanè quæ in operibus Hie-
ronymianis, inquit Canisius, de Mariæ ortu,
Præsentatione, pueritiaque leguntur, neq; nos
contendemus, vt isthæc narratio authori Hie-
ronymo Stridonensi attribuat: Verum enimue-
ro, vt opus hoc non sit Hieronymi proprium,
an idcirco Christiani etiam ac veteris Doctoris,
boniq; Theologi opus esse desistet? Quis libros
Regum & Iob scripserit nondum cōuenit in-
ter eruditos, & plura sunt scripta Biblica de quo-
rum certis autoribus adhuc subiudice lis est. Idē
multorum veterum monumentis accidit, quæ
propterea velut suspecta, notha, & impura non
sunt reijciēda, quòd velut exposititij partus, suos
parentes ignorent. An non morosi conuiuæ, ac
nimium inhumani videntur hospites, qui cibos
aliunde & ex locis longinquis apportatos, vel à
cocis peregrinis preparatos fastidiunt atq; con-
temnunt digni sanè quos fames tantisper excru-
ciet, donec se gratiores, magisque comes de-
clarent hospiti, à quo sunt ad mensam in-
uitati. Utinam huic sæculo mentem sanio-
rem largiatur Deus, vt quid dicatur, non

verò quis dicat attenderent homines, ac veritatem ipsam omni studio candidè peruestigarent; neque tanto supercilio inexplorata damnarent, ac de alienis tam temere iudicarent. Ego nihil omnino vetare censeo, quò minus eas complectamur historias, quæ nihil periculi ac vitij habent admixtum, & maiorum traditione, veterumque scriptorum narratione fulciuntur, nullo unquam ex bonis, piisque Doctoribus contradicente. Quod si superciliosi quidam & nauseabundi adhuc respuunt, quæ de Mariæ parentibus, oblatione, pueritiaque veteres crediderunt, docuerunt, atque scripserunt, non deerunt tamè alij, ac maiore quidem iudicio sapientiaque præditi, qui eadem non modò libenter amplectantur, sed cum fructu etiam legant: sibique persuadeant Deum, vt alibi sæpe, ita etiã hic in Maria virguncula gloriosum ac mirabilè extitisse. Ad quã rē fortasse conferet, si Baptistæ Mātiani nō inelegas carmè adscripsero, quo præfens historia de oblata in tēplo Virgine haud parū illustratur. Sic ergo canit eruditus ille Poëta.

Psal. 67.

*Mos erat antiquus longum seruatus in æuum
 Æde puellares annos includere sacra,
 Ætatemque Deo teneram, primumque dicare
 Virginea florem vitæ, & generare pudoris
 Ingenui curam, sanctosque inducere mores.
 Mox ubi vestitum prima lanugine tempus
 Venerat, in thalamos ibant, Hymenea que lecta.
 Coniunctæque viris proli indulgere solebant.*

Li. I Par
thenices
Mariana

Propterea legum memores, & meris auiti
 Venturi Solymam prima cum prole parentes
 Deseruere solum, Galilæa q̄ Nazareth arua
 Floribus intextis & odoro gramine cinxit
 Virginis ora parens, stellata lumina frontis
 Hærebant cælo, teneroque in pectore clausum
 Numen erat: niueo tunica talaris amictu
 Albebant humeri, quam circumtextus oliuæ
 Laureus ambibat torques ad colla per imas
 In strophium flexis palma ibat frondibus oras
 Matris opus, mollique sinus variauerat auro.
 Ventum erat ad magni templū sublime Tonantis.
 Quò ducit ter quumq̄ gradus de marmore viuo
 Et iam porrectis curuabat prona lacertis
 Serua manus summum ad limen latura puellā
 Cum mox virgineo conceptum pectore numen
 Adsuit, & retrahens promptæ sinuata ministra
 Brachia, debilibus plantis animoq̄ vigorem.
 Addidit, & supra atatem fiducia creuit
 Protulit audaces, sublata cyclade passus
 In sublime volans Virgo, turbamq̄ relinquens,
 Sicut ubi, multe volitant ad littora puppes
 Ocyus illa subit portum, qua mole minori
 Labitur; & melius velis & remige fertur,
 Vertice iam summo, magni penes atria templi
 Stabat, ubi ascensu fessos solata parentes
 Risit, & aeternum curuato poplite numen
 Cum nuribus venerata p̄s, in claustra recessit
 Virginæ secreta domus: fleuere parentes
 Cognatæq̄ nurus, gemitumq̄ dedere ministra
 Quando

*Quando è conspectu vultus abitura nitente
Verit, & induxit sublatam in tecta Sacerdos.
Congruūt hęc plane cum testimonio Gotfridi
Viterbiensis qui Baptista Mantuano est longe
antiquior, minus verò disertus, ac pro sui quidē
sæculi ratione simpliciter canit.*

*Mos erat in templo teneras seruare puellas
Quas ibi lege sua cum religione reseruant.*

De Maria porrò hęc addit.

Nata maris stella Regina Maria nouella

In templo Domini nocte dieq; fuit.

Creuit, & à cunctis meruit vehementer amari

Moribus & specie dignior absq; pari

Ceterum Hieronymus Vida qui nostro sæculo
inter Poetas floruit, superioris. Historiæ summā
hęc disticho feliciter comprehendit.

Continuo sedes reliquisti paruula auitas

Templi aditis oblat a parentum debita votis.

*De Mariæ studijs, moribus & vita in
pueritia: & de despōsatione eiusdem,
vsque ad Angeli salutationem
annūtiatamq; Christi con-
ceptionem.*

C A P V T I X.

Porrò sicut nō absq; diuini numinis cōsilio
& ope, cōcepta est nataq; Maria, ita & mul-
to magis pueritia eius & educatio Domino

*In 4. par-
te Chroni-
ci eiusdē
auctoris.*